Đi bộ ngao du

(Trích Ê-min hay Về giáo dục)

I. Kiến thức cơ bản

• ***Về tác giả***: *Ru-xô (1712 - 1778) là nhà văn, nhà triết học, nhà hoạt động xã hội Pháp.*

• ***Về tác phẩm:*** *Ê-min hay Về giáo dục ra đời 1772 trong tác phẩm bàn về chuyện giáo dục một em bé (tên là Ê-min) từ lúc sơ sinh cho đến tuổi trưởng thành. Văn bản học trong SGK trích trong quyển V nhan đề do người biên soạn đặt.*

Để chứng minh người ngao du cần phải đi bộ, bài "Đi bộ ngao du" lập luận chặt chẽ, có sức thuyết phục, lại rất sinh động do các lí lẽ về thực tiễn cuộc sống tác giả từng trải qua luôn bổ sung cho nhau. Bài này còn thể hiện rõ Ru-xô là một người giản dị, quý tự do và yêu thiên nhiên.

II. Hướng dẫn đọc – hiểu văn bản

Câu 1. Tóm tắt ngắn gọn ba luận điểm chính mà Ru-xô đã trình bày thành ba đoạn trong văn bản để thuyết phục mọi người nếu muốn ngao du thì nên đi bộ.

+ *Luận điểm một*: Đi bộ ngao du thú vị hơn đi ngựa vì có thể hoàn toàn được tự do thoải mái làm theo ý thích, không bị phụ thuộc vào bất kì ai, hay bất cứ điều gì.

+ *Luận điểm hai*: Đi bộ ngao du là một dịp tuyệt vời để ta trau dồi, tìm hiểu những kiến thức trong cuộc sống thực tế.

+ *Luận điểm ba*: Đi bộ ngao du rất tốt cho sức khoẻ và tinh thần của con người.

Câu 2. Trật tự sắp xếp ba luận điểm chính có hợp lí không? Vì sao?

- Trật tự sắp xếp ba luận điểm của văn bản là hoàn toàn hợp lí vì:

+ Tạo cho văn bản sự mạch lạc, chặt chẽ, lôgic.

+ Các luận điểm được sắp xếp theo trình tự yếu tố chính đến yếu tố phụ, yếu tố quan trọng nhất được ưu tiên vị trí hàng đầu.

+ Trình tự sắp xếp này còn có lí do riêng của tác giả. Thuở nhỏ ông phải đi làm thuê cho chủ xưởng để kiếm sống, bị chửi mắng đánh đập cực khổ, không có tự

do. Tự do là mục tiêu hàng đầu của ông. Thứ hai là cuộc đời của ông rất ít có điều kiện để đi học chỉ học được một vài năm (từ 12 đến 14 tuổi). Ông rất khát khao kiến thức, khao khát được học hỏi.

Câu 3. Theo dõi các đại từ nhân xưng khi thì "ta", khi thì "tôi" trong bài để chứng minh rằng thực tiễn cuộc sống từng trải của bản thân Ru-xô luôn bổ sung sinh động cho các lí lẽ của ông khi ông lập luận?

Trong văn bản đại từ nhân xưng luôn thay đổi, nhà văn dùng tới ba đại từ nhân xưng trong một đoạn văn ngắn: Lúc ta, lúc tôi, lúc Ê-min.

Xưng ta: Lúc tác giả thể hiện chân lí chung cho tất cả mọi người; "ta ưa đi lúc nào thì đi, ta thích dừng lúc nào thì dừng, ta muốn hoạt động nhiều ít thế nào là tuỳ..." → Ru-xô muốn khẳng định rằng đi bộ ngao du phù hợp với tất cả mọi người.

+ *Xưng tôi*: Khi tác giả đưa ra những thể nghiệm của bản thân trong cuộc sống để thuyết phục mọi người: "Tôi nhìn thấy một dòng sông ư, tôi đi men theo sông; một khu rừng rậm ư, tôi đi vào dưới bóng cây; một hang động ư, tôi đến tham quan..."

→ Chính sự từng trải của bản thân tác giả làm cho văn bản trở nên sinh động, giàu sự gợi cảm.

+ *Ê-min*: Thực chất cũng là một sự phân thân của nhân vật "tôi" là một cách thể hiện khác của tác giả. Thay đổi nhân vật nhân xưng làm cho lời văn trở nên sinh động, thể hiện quan điểm giáo dục của Ru-xô đối với thế hệ trẻ.

Dù xưng ta, xưng tôi hay Ê-min bao giờ tác giả cũng đưa những dẫn chứng trong thực tế cuộc sống mà bản thân đã trải qua làm cho bài viết giàu sức thuyết phục và có tính biểu cảm.

Câu 4. Ta hiểu gì về con người và tư tưởng, tình cảm của Ru-xô qua bài này?

Con người và tư tưởng tình cảm của Ru-xô qua bài văn:

+ Lòng yêu quý tự do sâu sắc "ta ưa đi lúc nào thì đi, ta thích dừng lại lúc nào thì dừng".

+ Lòng ham học hỏi "phòng sưu tầm của cả Trái đất".

+ Lòng yêu mến thiên nhiên "dòng sông, khu vườn, bóng cây".

+ Thích sống giản dị "một bữa cơm đạm bạc, ngủ ngon giấc biết bao trong một cái giường tồi tàn".

+ Theo ông giáo dục thế hệ trẻ học phải đi đôi với hành, thấm nhuần tư tưởng tự do.

III. Tư liệu tham khảo

Để trình bày quan điểm của mình về nội dung chủ yếu của đi bộ ngao du là tìm hiểu, nghiên cứu tự nhiên, ông đã lập luận bằng cách đan xen những lời khẳng định và những lời phê phán... Xen vào giữa những lời khẳng định ấy là những câu nghi vấn và những câu cảm thán để phê phán những nhà triết học, khoa học hời hợt thời bấy giờ trong xã hội Pháp.

(Thiết kế bài học Ngữ văn 8 – Hoàng Hữu Bội)

Nếu không có những hình ảnh sinh động, thiếu đi những trải nghiệm thực tế phong phú của nhà văn thì "Đi bộ ngao du chỉ còn là cái khung xương, lập luận xơ cứng". Đặc sắc của văn bản nghị luận này là ở chỗ nhà văn đã kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và tình cảm, giữa lập luận khô khan và chất liệu của đời sống muôn màu.

(Tư liệu Ngữ văn 8 – Đỗ Ngọc Thống Chủ biên)

Mời các bạn xem tiếp tài liệu tại: https://vndoc.com/tai-lieu-hoc-tap-lop-8